

Γ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Υπουργού ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως

κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ Ἀνδριάντος τοῦ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

Ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε καθήκον τῆς νὰ παραστή εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγάλου πολίτου τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κυβερνήτου. — Εὐτυχὴς λογίζομαι ὅτι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ τιμητικὸς κλῆρος τοῦ ν' ἀντιπροσωπεύσω τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὴν πανελλήνιον ταύτην τελετὴν. Καὶ πανελλήνιος, Κύριοι, εἶναι ἡ τελετὴ αὕτη, καθότι σήμερον ἐν Κερκύρᾳ τελεῖται ὁ φόρος εὐγνωμοσύνης τὸν ὁποῖον τὸ ἔθνος ὀφείλει τῷ Κυβερνήτῃ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπότισις ἐπὶ τὸσαῦτα ἐβράδυνεν ἔτη.

Ἡ Κέρκυρα ἰδίως καθήκον εἶχε νὰ στήσῃ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Καποδιστρίου, διότι διὰ τοῦτου οὐ μόνον δοξάζεται ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἀπεκάλεσε πατέρα, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἀφῆκεν αὐτὴν ὀρφανήν, ἐκθετον εἰς τὰς τρομερὰς περιπετείας τῆς ἀναρχίας, ἀλλὰ δοξάζεται καὶ ἡ νῆσος αὕτη ἥτις ἔσχε τὴν τιμὴν ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Μέγας τῷ ὄντι ὁ ἀνὴρ τοῦ ὁποίου ὁ ἀνδριάνς πρὸ ὀλίγου ἀπεκαλύφθη καὶ ἄξιός τῆς ἐντολῆς ἣν τοῦ Ἰψίστου αἰβουλαὶ αὐτῷ ἀνέθηκαν. — Μετὰ πολυετῆ ἀγῶνα, ἡ Ἑλλὰς μετεβλήθη εἰς ἐρείπια καὶ μετοξὺ τῶν ἐρειπίων τούτων οὐδὲν ἄλλο ἀπέμεινεν ὄρθιον ἢ ὁ Ἑλληνικὸς πατριωτισμὸς, ὁ ὁποῖος ἔκαμιν αὐτὴν ἐλευθέραν ἀλλ' οὐχὶ καὶ συντεταγμένην εἰς κράτος. Ὅπως τοῦτο γίνῃ ἔπρεπε νὰ εὐρεθῇ ἀρχιτέκτων ἵνα τὸ σχηματίσῃ ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν μαρτυρούντων τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρίαν. Ὁ Ἀρχιτέκτων οὗτος, ὃν ἡ Θεία Πρόνοια, ἀπέστειλε πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ὁ Καποδίστριας, ὅστις πεποιθὼς εἰς τὴν Θείαν ἀντίληψιν ἔγραφε: — «Μὴ ἀπελπισθῶμεν» ὁ Θεὸς διετήρησε μέχρι τοῦδε τὴν Ἑλλάδα διὰ θαυμάτων ἅτινα συγχύζουσι τὴν λεγομένην ἀνθρωπίνην σοφίαν, διὰ θαυμάτων θὰ σώσῃ αὐτήν, διότι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐπὶ ματαιαίᾳ πράττει».

Δόξα τῇ Κερκύρᾳ ἥτις τοιοῦτον ἐγέννησεν ἄνδρα. Δόξα τῇ νήσῳ ταύτῃ ἥτις δι' αὐτοῦ λαμπρῶς ἐπεδείξατο τὸν ἀκραίρην αὐτῆς Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, τὸν ἀμείωτον τηρηθέντα ὑπὸ τὴν ξένην κυριαρχίαν. Δόξα τῇ Κερκύρᾳ ἥτις ἔδωκε τῇ ἀναγεννηθείσῃ Ἑλλάδι τὸν πρῶτον αὐτῆς Κυβερνήτην.

Ἡ μορφή τοῦ Καποδιστρίου εἶναι τόσον μεγάλη ὥστε δὲν τολμῶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος οὔτε καὶ νὰ σκιαγραφήσω αὐτήν.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἰθὺν ἀποντῶμεν ἄνδρας διακριθέντας ἐπὶ μεγαλοῖα, σπανίως ὅμως συναντᾷ τις ἔξοχον νοῦν καὶ μεγάλην καρδίαν.

Ὁ Καποδίστριας συνήνου τὰ πάντα· νοῦν ἔσχον, πατριωτισμὸν ἀκραίρην, καρδίαν ἀγαθὴν, φιλανθρωπίαν σπανίαν, ἐνὶ λόγῳ ἅπαντα τὰ προτερήματα ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὸν ἕνα τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος μας. — Καὶ τοιοῦτος ἐδείχθη ὅτε ἀντιπρόσωπος κραταιοτάτης δυνάμεως παρεκλήθη ἐν τῷ μεγάλῳ συνεδρίῳ ἔνθα ἀπεφασίζοντο αἱ τύχαι τῆς Εὐρώπης καὶ ἔστα αὐτὸς ἀντίστη κατὰ τῆς ἐπιβολῆς τῇ Γαλλίᾳ ὅρων εἰρήνης, ταπεινωτικῶν καὶ καταστροφικῶν, καὶ τοιοῦτος ἐδείχθη ὅτε ἡ Ἑθνικὴ συνέλευσις, ἀφ' οὗ τὰ πάντα ἀπώλεσε, προσεπάθησε τὰ πάντα νὰ σώσῃ προκαλέσας αὐτὸν εἰς τὴν κυβερνήσιν τῆς χώρας. Ἐν τῷ ὑψίστῳ τούτῳ ἀξιώματι ἔδειξε καὶ νοῦν ἰσχυρὸν καὶ πείραν καὶ δεξιότητα

καὶ ἐπιστήμην καὶ πολιτικὴν χρηστότητα καὶ ἀπάρνησιν ἑαυτοῦ καὶ κατώρθωσε νὰ θρέψῃ λαὸν λιμώττοντα, νὰ σβέσῃ τὰς φλόγας τῶν ἐμφυλίων παθῶν, νὰ ἐκχερῶσῃ τὴν δι' ἑλλειψιν διδασκαλίας ἀκανθοδόλον διάνοιαν καὶ ψυχὴν, ν' ἀπιδώσῃ δικαιοσύνην, νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς τὰ ξένα κράτη. Ἐπραξε δὲ ταῦτα πάντα θεμελιούμενος ἐπὶ συστήματος προσωρινοῦ, βάσιν ἔχοντος οὐχὶ θεωρίας, δι' ὧν οὐδέποτε ἐπιτυχῶς διεκλήθησαν οἱ λαοί, ἀλλὰ τὴν πείραν, τὴν ἀπλότητα, τὴν φειδῶ, τὴν χρηστότητα. Διὰ τοῦ προσωρινοῦ δὲ τούτου συστήματος καὶ δι' ἐλαχίστης δαπάνης κατηρτίσθη καὶ στόλος καὶ στρατός, ἐξωλοθεύθη ἡ πειρατεία, ἐπετεύχθη ἡ ἀσφάλεια καὶ κατεβλήθησαν τὰ πρῶτα σπέρματα διοικήσεως προωρισμένης εἰς θεραπείαν πολυχρονίου ἀταξίας καὶ χειραγωγίαν τοῦ ἔθνους, διὰ δικαιοσύνης, παιδείας καὶ ἠθικῆς, εἰς ἀληθὴ ἐλευθερίαν. Πόσας γιγαντιαίας προόδους θὰ ἐπετέλει ἡ Ἑλλὰς ἐὰν αἱ ἀναρχικαὶ καὶ διαλυτικαὶ τάσεις, αἱ πάσῃ θυσίᾳ αὐτὸς ἐπειράτο νὰ καταστείλῃ, δὲν ἤθελον τὰ μὴ τὸ νῆμα τῆς τόσον πολυτίμου διὰ τὸ ἔθνος ὑπάρξεως!

Ἡ μελέτη, Κύριοι, τῶν μεγάλων τούτων κατορθωμάτων ἐπιβάλλεται εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς προόδου τῆς πατρίδος, οὐδαμῶς δὲ καλῆτερον δύναται τις νὰ μελετήσῃ ταῦτα ἢ ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Κυβερνήτου, ἥτις εἶναι τῆς δόξης του αἰώνιον μνημεῖον.

Ἐκεῖ τὰ διδάγματα ἀφθονοῦσιν, ἐκεῖ ἀπαντᾷ τις περὶ πάντων τῶν ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος μας, ὠρισμένας ἰδέας, σφαίρας ἐννοίας καὶ πολυτίμους συμβουλίας. Ἐκεῖ ἀπαντᾷ τις γνώμας, αἰτινες, καὶ τοὶ ἐξενεχθεῖσαι πρὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν, ἐφαρμόζονται ἔτι καὶ σήμερον καὶ δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν οὕτως εἰπεῖν, βάσιν, ἐφ' ἣς στηριζόμενοι δυνάμεθα τὰ δυσκολώτερα νὰ ἐπιλύσωμεν ζητήματα. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος, τοῦ τοσοῦτον τοῦς πάντας σήμερον ἐπασχολούντος, ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ἐπιστολὴν ἐν ἣ ὁ Κυβερνήτης θέτει τὰς βάσεις τῆς λύσεως αὐτοῦ. «Ἡ Ἑλλὰς, ἔγραψεν ὁ Κυβερνήτης πρὸς τὸν Willmot Horthon τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1837, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ζήτῃ ἄνευ οἰκονομικῆς πίστεως καὶ δὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν πίστιν ἢ ἐκτελοῦσα ἐντίμως τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τοὺς δανειστάς της. Αὕτη εἶναι ἡ βῆσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρείδεται ἡ ἐγγύησις τῆς ἀποτίσεως τῶν κεφαλαίων ἅτινα ἡ Ἑλλὰς ἐπορίσθη διὰ δανείων».

Μελετήσωμεν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐπιστημένως, ἀκούσωμεν τὰς συμβουλίας τοῦ Κυβερνήτου καὶ θὰ δυνήθωμεν τότε μετ' αὐτοῦ νὰ ἐκναλάβωμεν ὅτι κατὰ τὰ 1827 ἔγραψεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Βιάρον· «Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε τοῦ Ἑλλήνας οἱ ἐν τῇ σοφίᾳ του δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σωτηρία των θὰ τελεσθῇ. ἔχω πλέον ἢ ἐλπίδα, ἔχω περὶ τούτου πεποίθησιν. Ἀνέχου παρρησίᾳ καὶ ὑπομονῇ καὶ κατὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ προσημασμένου ὁποῖον ἡ Θεία Πρόνοια ἐπιφυλάσσει αὐτοῖς».